

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ชนชาติอินเดียเป็นชาติที่มีความเจริญรุ่งเรืองเป็นเวลายาวนานแล้ว ก่อนที่จะเข้าพิธีแต่งงาน มีชีวิตในการครองเรือน เขามีหน้าที่ที่จะต้องศึกษาพระเวท อันเป็นเรื่องราวทางศาสนาของเขา เพื่อเตรียมตัวที่จะดำเนินชีวิตในสังคมต่อไปในภายหน้า และก่อนที่คนใดจะได้ศึกษาพระเวท คนนั้นก็ต้องเข้าพิธีอุปนัย เพื่อฝากตัวเป็นศิษย์ขอเรียนพระเวทจากอาจารย์ นอกจากนี้พิธีอุปนัยยังเปรียบเสมือนเป็นการให้กำเนิดชีวิตใหม่แก่เขาอีกครั้งหนึ่ง^๑ พิธีอุปนัยเป็นพิธีที่สำคัญมาก ซึ่งชายชาวอารยันอินเดียโบราณผู้อยู่ในวรรณะพราหมณ์ กษัตริย์ และแพศย์ จะไม่เข้าพิธีมิได้^๒ เราอาจจะกล่าวได้ว่าพิธีนี้เป็นพิธีที่เก่าแก่ที่สุดพิธีหนึ่ง จึงเป็นที่น่าศึกษาอย่างยิ่ง เพราะวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ของชนชาติใด ๆ ก็ตาม ย่อมสะท้อนให้เห็นถึงความคิด ความเชื่อ และสภาพความเป็นอยู่ของชนชาตินั้น ๆ

^๑ Gau. Dh. I. 8.

Vas. Dh. II. 2 - 3.

Radha Kumud Mookerji, Ancient Indian Education. p. 67.

Swami Tattwananda, Ancient India at a Glance. p. 78.

^๒ Āśv. GS. I. 19.8.

Śān. GS. II. 1.9.

M.S. II. 39.

Yāj. I. 38.

อนึ่ง พิธีไหว้ครูและครอบโขนละครของไทย มีลักษณะบางประการที่ชวนให้คิดว่าน่าจะได้รับอิทธิพลจากพิธีอุปนัยนัยนุบาง ทั้งนี้เนื่องจากวัฒนธรรมของอินเดียได้แผ่อิทธิพล ตกทอดมายังประเทศต่าง ๆ แถบเอเชียอาคเนย์ โดยเฉพาะประเทศไทย ฉะนั้น จึงน่าที่จะได้ศึกษาพิจารณาความสัมพันธ์ของพิธีอุปนัยนัยนุกับพิธีไหว้ครูและครอบโขนละครของไทยเรากว้าง เพื่อเป็นแนวทางที่จะวิเคราะห์อิทธิพลของวัฒนธรรมอินเดียที่มีต่อวัฒนธรรมไทยในเรื่องนี้

วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์นี้ เพื่อศึกษาและรวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับพิธีอุปนัยนัยนุของชาวอินเดียโบราณอย่างละเอียด โดยเฉพาะสมัยสุทฺร คือประมาณ ๕๐๐ ปี ถึง ๒๐๐ ปี ก่อนคริสตกักราช (ประมาณ ๕๐ ปี ก่อนพุทธศักราช ถึงพุทธศักราช ๓๐๐)^๑ ระยะเวลาสมัยนี้ถือว่าเป็นระยะเวลาที่ประเพณีและพิธีกรรมต่าง ๆ ได้กำหนดเป็นแบบแผนอย่างสมบูรณ์แล้ว ซึ่งได้รวบรวมไว้ในวรรณคดีสุทฺรต่าง ๆ

ในการศึกษาค้นคว้าเรื่องพิธีอุปนัยนัยนุของชาวอินเดียโบราณนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาพิธีกรรมต่าง ๆ ที่ชาวอินเดียโดยเฉพาะในสมัยสุทฺรปฏิบัติกันอยู่ โดยอาศัยหลักฐานและข้อมูลจากคัมภีร์ต่าง ๆ คือ พระเวท พราหมณะ สมฤติ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในคฤห्यสุทฺร ธรรมศาสตร์ต่าง ๆ

ในตอนท้ายของวิทยานิพนธ์ ได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพิธีอุปนัยนัยนุของอินเดีย กับพิธีไหว้ครูและครอบโขนละครของไทยไว้ด้วย

^๑ Arthur A. Macdonell, A History of Sanskrit Literature.

2d ed. (Delhi : Motilal Banarsidass, 1971), p. 206.

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ค้นคว้ารวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับพิธีอุปนัยจากหลักฐานที่ปรากฏในคัมภีร์ต่าง ๆ อันมีคัมภีร์พระเวท คัมภีร์พราหมณะ อุปนิษั สมฤติต่าง ๆ เช่น มนุ - สมฤติ ยาญญวัลกย - สมฤติ เป็นต้น และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในคัมภีร์คฤห्यสูทรต่าง ๆ เช่น ศ่างขายน - คฤห्यสูทร อาศวลายน - คฤห्यสูทร อาบัสตัมพ - คฤห्यสูทร หิริณยเกกิน - คฤห्यสูทร ปารัสกร - คฤห्यสูทร ชาทิว - คฤห्यสูทร โภภิด - คฤห्यสูทร และธรรมศาสตร์ต่าง ๆ เช่น อาบัสตัมพ - ธรรมศาสตร์ เคาตม - ธรรมศาสตร์ เพาธายน - ธรรมศาสตร์ วิสิษฐ - ธรรมศาสตร์ เป็นต้น ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ ที่นักปราชญ์ชาวอินเดียและชาวประเทศทางตะวันตกได้รวบรวมและเรียบเรียงไว้เป็นภาษาอังกฤษ

อนึ่ง เนื่องจากมีปัญหาเรื่องการเรียกชื่อเทพทั้งหลาย ซึ่งจะเรียกไปในแนวเดียวกันไม่ได้ ผู้วิจัยจึงได้ยึดหลักในการเรียกชื่อเทพทั้งหลายครั้งนี้ ประการแรกเทพองค์ใดมีผู้ใช้คำว่า "เทพ" ลงท้ายอยู่แล้ว ก็จะใช้เช่นนั้น เช่น สุริยเทพ และกามเทพ เป็นต้น ประการที่สอง สำหรับเทพที่มีผู้ใช้คำว่า "พระ" นำหน้าอยู่แล้ว ผู้วิจัยก็จะใช้อย่างเดิม เช่น พระอินทร์ พระพรหม พระอัคินิ เป็นต้น ประการสุดท้าย ผู้วิจัยกำหนดวิธีเรียกเอง เช่น เทพปุณิน เป็นต้น

ประโยชน์ที่จะได้จากการศึกษาวิจัย

เนื่องจากวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นงานค้นคว้ารวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับพิธีอุปนัยของอินเดียโบราณอย่างละเอียด โดยเฉพาะในสมัย สูทร อันเป็นสมัยที่ประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ ของอินเดียมีปรากฏอย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าจากหลักฐานต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ทั้งที่เป็นภาษาสันสกฤตและอรรธกถาต่าง ๆ ที่นักปราชญ์รุ่นหลังเขียนไว้ ดังนั้น วิทยานิพนธ์เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวอินเดีย โดยเฉพาะในเรื่องพิธีอุปนัย อัน

ประกอบควยพิธีกรรมต่าง ๆ กว่า ๒๐ พิธี^๑

นอกจากนี้แล้ว วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ อาจเป็นเอกสารประกอบการศึกษา
วรรณคดีไทยได้เล่มหนึ่ง เพราะวรรณคดีไทยหลายเรื่องได้รับอิทธิพลจากวรรณคดี
อินเดีย การที่จะศึกษาวรรณคดีเรื่องใด ๆ ให้เข้าใจลึกซึ้ง จำเป็นต้องมีความรู้
ความเข้าใจในเรื่องวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องเสียก่อน ฉะนั้น จึงนับได้ว่าวิทยานิพนธ์
เรื่องนี้เป็นประโยชน์แก่นักเรียน นักศึกษา ในอันที่จะเข้าใจวรรณคดีไทยได้กว้าง
ขวางยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑ดูภาคผนวกประกอบ.